

HANZEATSKI VIŠI ZEMALJSKI SUD, Bremen

Presuda od 16.XI 1967.

Prijevoz stvari morem - Nadležnost suda - Klauzula u teretnici koja daje vozaču pravo izbora suda u slučaju spora isključuje opću nadležnost suda - Vozač na temelju ove klauzule ima pravo izabrati sud i kada je on tužena strana - Izbor suda može izvršiti i nakon podizanja tužbe

Tuženi je brodar motornog broda "A". On je preuzeo kao vozač na prijevoz u studenom 1965. pošiljku od 155 bala novinskog papira u ispravnom stanju. Za tu pošiljku bila je izdana teretnica čija je klauzula XIX glasila: "Svi sporovi će biti rješavani prema finskom ili njemačkom pravu od sudova dotične zemlje, a prema vozačovu izboru". Kod iskrcaja tereta u Bremenu primaočev špediter utvrdio je odmah da je 30 bala papira oštećeno vlagom. Šteta je procijenjena na 8359 DM. Primalac tereta cedirao je svoj odštetni zahtjev osiguratelju koji ga je prenio na tužitelja. Tužitelj traži od tuženoga kao vozača naknadu štete, tvrdeći da je ona nastala kad je jedna od cijevi na tanku sa svježom vodom uslijed rdje procurila, pa je voda prodrila u skladište broda i tamo oštetila teret. Zbog toga je, prema tužiteljevom tvrdnji, tuženi dužan naknaditi štetu, jer da je do nje došlo zbog nesposobnosti broda za čuvanje tereta na početku putovanja. U korespondenciji koja je slijedila tuženi je zaniijekao da je cijev bila neispravna na početku putovanja. Tužitelj je 21.IX 1966. podigao tužbu za naknadu štete kod Zemaljskog suda u Bremenu. Tuženi je stavio prigovor mjesne nenadležnosti, jer se nije poslužio svojim pravom izbora u pogledu suda, i naveo je kao nadležan sud u Helsinkiju, gdje on ima svoje poslovno sjedište. Tužitelj je odbijajući prigovor naveo da klauzula XIX teretnice nema djelovanja zbog svoje neodređenosti, a u konkretnom slučaju nikako se ne bi mogla primijeniti, jer daje vozaču pravo izbora samo kad bi bio tužitelj. Po svom sadržaju ta klauzula samo isključuje ostala prava osim finskog i njemačkog. Končno tuženi treba pristati na sud u Bremenu, kad prije nije izjavio da izabere sud u Helsinkiju.

Zemaljski sud u Bremenu kao prvostepeni sud uvažio je prigovor tuženoga, a tužbu odbio proglašivši se mjesno nenadležnim. Na tužiteljevu žalbu drugostepeni sud (Viši zemaljski sud u Bremenu) odbio je žalbu iz slijedećih razloga:

Ne stoji tužiteljeva tvrdnja da je klauzula XIX teretnice neodređena i da se ne može primijeniti. Ona naprotiv ima karakter općih poslovnih uvjeta i daje vozaču pravo da bira ili njemački ili finski sud prema njihovoj

nadležnosti u tim zemljama. Takodjer nema osnove tvrditi da bi vozar imao pravo izbora suda samo kad bi bio tužitelj, jer ne postoji razlog da se restriktivno tumači tekst i smisao klauzule XIX. Za to vozar ima pravo izbora i kao tuženi. Osim toga takovo pravo izbora isključuje opću nadležnost suda, koja bi se u konkretnom slučaju, da takove klauzule nema, računala prema mjestu ispunjenja ugovora. Mogućnost da postoji i takova nadležnost uz onu prema vozarovu izboru, značilo bi klauzuli u teretnici odricati svaku važnost. Navodi tužiteljevi da je tuženi odustao od svoga prava izbora takodjer nisu tačni. Činjenica što se u korespondenciji s tužiteljem vozar još nije poslužio tim svojim pravom još ništa ne govori o njegovoj namjeri da se tim svojim pravom kasnije ne posluži. Štunja tuženoga u tom pogledu nije dovoljna. Da se vozar želio odreći svoga prava izbora, on bi to trebao izričito izjaviti, ili se tako vladati da se nedvosmisleno moglo zaključiti da se svoga prava odriče. To se međutim u konkretnom slučaju nije dogodilo.

(HANSA 1968, str.326)

V.F.

AUSTRALIJSKI PRIZIVNI SUD
(High Court)

Presuda od 21.XII 1967.

Australian Oil Refining Pty,Ltd. c/a
R.W.Miller & Co.Pty,Ltd.

Brodarski ugovor - Klauzula nemarnosti - Ova se klauzula odnosi na sve štete koje nastanu nautičkom krivnjom posade - U svrhu isključenja općeg pravila "common law-a" o odgovornosti potrebno je da je isključenje odgovornosti jasno izraženo u ugovoru

Tužitelj (Australian Oil Refining Pty,Ltd.) je naručitelj broda i vlasnik luke u koju je brod ušao, a tuženi je vlasnik broda (R.W.Miller & Co.Pty,Ltd.). U brodarskom ugovoru je u t.15. predviđeno da brodovlasnik ne odgovara za štete i gubitak koji nastanu ili slijede iz greške zapovjednika, mornara, pilota i drugih osoba u njegovoj službi, a ako se radi o greškama "in the navigation or in the management of the vessel" (u plovidbi ili u upravljanju brodom), a u t.30. predviđeno je da će u naručiteljevoj luci brod uzeti pilota na naručiteljev trošak. Konačno se u t.33. određuje da brodovlasnik ne daje bezuvjetno jamstvo sigurnosti za plovidbu, nego da se izričito imaju primijeniti sva prava i